

RESTART: Odolnosť a odborná príprava pre MSP

Usmernenia pre používanie vytvorených tréningov

Zistenia partnerov projektu RESTART vychádzajúce z tvorby a validácie tréningových materiálov

Úvod

Dokument RESTART “Usmernenia pre používanie vytvorených tréningov”, sumarizuje skúsenosti projektových partnerov, poukazuje na spoločné črty potrieb identifikované v partnerských krajinách a **poskytuje usmernenia** pre budúce používanie tréningových materiálov. Cieľom týchto odporúčaní je zabezpečiť čo najefektívnejšie pokračovanie využívania vzdelávacích modulov vytvorených v rámci projektu RESTART a maximalizovať ich vplyv na rozvoj európskych MMSP v partnerských krajinách a mimo nich.

Cieľom projektu RESTART je podporiť odolnosť, udržateľnosť a rozvoj MMSP poskytnutím inovatívnych vzdelávacích materiálov a posilnenie európskeho ekosystému odborného vzdelávania a prípravy obsahom reagujúcim na veľmi aktuálne potreby trhu ovplyvnené pandemiou COVID-19 a globálnymi krízami, ktorým čelíme. Podporou odborného vzdelávania a prípravy, vieme lepšie pripraviť budúcich zakladateľov a zamestnancov MMSP na pochopenie kľúčových javov a prispôbena sa neustále sa meniacemu prostrediu.

Medzi kľúčové témy patria inovácie, servitizácia, lokalizácia – lokálne zameranie, nové obchodné modely pre MMSP, ako aj digitalizácia, kybernetická bezpečnosť a udržateľnosť. V neposlednom rade je medzi vzdelávacími materiálmi vytvorený modul zameraný na emocionálnu inteligenciu a well-being v biznis kontexte s cieľom pomôcť MMSP zlepšiť ich interné prostredie, komunikáciu so zamestnancami a klientelou a tiež podporiť lídrov MMSP v boji s výzvami nielen post-pandemického sociálno-ekonomického prostredia, ale aj zvýšiť ich schopnosť vyrovnat' sa s nimi.

Obsah

Úvod.....	1
Obsah.....	2
Zoznam skratiek	3
1. Kľúčová charakteristika vzdelávacích materiálov RESTART	5
2. Vzdelávacie moduly RESTART a online platforma	6
2.1. Kybernetická bezpečnosť v (home) office.....	6
2.2. Servitizácia - premena produktov na služby	6
2.3. Inovácie a využívanie príležitostí pre MMSP	7
2.4. Emocionálna inteligencia a well-being v biznis kontexte.....	7
2.5. Udržateľné, sociálne a zelené podnikanie.....	7
2.6. Digitalizácia a online vzdelávanie	7
2.7. Podnikateľské modely pre MMSP v post-COVID ére.....	7
2.8. Prvky a charakteristiky vzdelávacích tréningov na platforme	7
3. Usmernenia pre využívanie vzdelávacích materiálov RESTART a organizáciu tréningov - získané skúsenosti	8
3.1. Dosah cieľovej skupiny.....	8
3.2. Formy odbornej prípravy	9
3.3. Veľkosť skupiny	9
3.4. Rozmanitosť a inklúzia	9
3.5. Zohľadnenie dopadov na životné prostredie.....	10
3.6. Doplnkové materiály.....	10
3.7. Overovanie výsledkov vzdelávania	10
3.8. Prispôsobenie špecifickým potrebám.....	10
3.9. Záver	10

Zoznam skratiek

AI: umelá inteligencia

COVID-19: koronavírusové ochorenie roku 2019

COSME: Program konkurencieschopnosti MSP

EEN: Enterprise Europe Network

EIC: Európska rada pre inovácie

ES: Španielsko

EÚ: Európska únia

EUR: euro

EÚ27: krajiny, ktoré sú členmi Európskej únie od roku 2020 (po brexite)

FMUK: (slovenský partner) Fakulta managementu Univerzity Komenského v Bratislave

GAP: Zelený akčný plán

HDP: Hrubý domáci produkt

GERD: Hrubé domáce výdavky na výskum a vývoj

HETFA: Hétfa Kutatointezet Kft (Hétfa Research Institute) (maďarský partner)

HGC: spoločnosti s vysokým rastom

HU: Maďarsko

IDP: IDP Sas di Giancarlo Costantino (Italian Development Partners) (taliansky partner)

IHF: Institut de Haute Formation aux Politiques Communautaires (belgický partner)

IT: Taliansko

IWS: Internet Web Solutions SL (španielsky partner)

ML: Strojové učenie

MMSP: mikro, malé a stredné podniky

NACE: Štatistická klasifikácia ekonomických činností v Európskom spoločenstve, ktorá sa používa na identifikáciu rôznych priemyselných odvetví (okrem iného)

OER: Otvorené vzdelávacie zdroje

R&D: Výskum a vývoj

R&D&I: Výskum, vývoj a inovácie

RRF: Nástroj na obnovu a odolnosť na zmiernenie vplyvu COVID-19

RRP: Plán obnovy a odolnosti na zmiernenie vplyvu COVID-19

SBA: Slovak Business Agency (koordinátor projektu SK)

SBA (politický kontext): Small Business Act (Európskej únie)

STEP RI: STEP RI Vedecký a technologický park Univerzity v Rijeke (chorvátsky partner)

UCF: Univerzita colníctva a financií, Ukrajina

VET: Systém odborného vzdelávania a prípravy

1. Kľúčová charakteristika vzdelávacích materiálov RESTART

Tento dokument obsahuje usmernenia pre ďalšie používanie:

- a) vzdelávacích materiálov vytvorených v rámci projektu RESTART,
- b) online platformy, ktorá sprístupňuje všetky výstupy projektu užívateľom.

Usmernenia podporujú širokú škálu možností využitia vzdelávacích materiálov projektu RESTART a maximalizáciu vplyvu na MMSP a ekosystém odborného vzdelávania a prípravy nielen v krajinách zastúpených v rámci projektu, ale aj za ich hranicami.

Ako sa uvádza v úvode tohto dokumentu, hlavným cieľom je pomôcť MMSP, budúcim podnikateľom a zamestnancom lepšie pochopiť výzvy, ktoré charakterizujú 21st storočie, post-pandemické podnikateľské prostredie a stále objavujúce sa krízy. S cieľom poskytnúť dostupné, ľahko uchopiteľné a zároveň relevantné a aktuálne informácie a vedomosti priamo na dosah ruky, projekt RESTART vytvoril online vzdelávaciu platformu, na ktorej je medzi všetkými projektovými výstupmi dostupných 7 vzdelávacích modulov <https://www.restartproject.eu/training.php>.

Na začiatku projektu boli na základe analýzy identifikované štyri hlavné trendy podnikateľského prostredia:

- Inovácie a servitizácia
- Digitálna transformácia
- Lokálne zameranie
- Udržateľnosť

Tieto trendy boli na základe prieskumu a zberu spätnej väzby rozpracované na nasledovné vzdelávacie moduly:

- Modul 1 - Digitalizácia a online vzdelávanie
- Modul 2 - Inovácie a využívanie príležitostí pre MMSP
- Modul 3 - Kybernetická bezpečnosť v (home) office
- Modul 4 – Podnikateľské modely pre MMSP v post-COVID ére
- Modul 5 - Udržateľné, sociálne a zelené podnikanie
- Modul 6 - Servitizácia – premena produktov na služby
- Modul 7 - Emocionálna inteligencia a well-being v biznis kontexte

Všetky moduly sú dostupné na online vzdelávacej platforme RESTART v anglickom jazyku, ako aj v národných jazykoch partnerov:

- Chorvátčina
- Taliančina
- Maďarčina
- Slovenčina
- Španielčina

2. Vzdelávacie moduly RESTART a online platforma

Vytvorená online platforma presahuje rámec samotnej prezentácie vzdelávacích modulov. Platforma ponúka:

- predstavenie projektu RESTART, jeho hlavných cieľov a výziev, ktoré iniciovali vznik tohto projektu
- predstavenie partnerov, čo umožní záujemcom nadviazať kontakt s partnermi projektu, ktorí sú etablovanými odborníkmi a organizáciami v oblasti podpory podnikania a podnikateľského vzdelávania. Tento "one stop shop" môže byť pre užívateľov užitočným nástrojom na získanie podpory a kontaktov pre ďalšie projekty a iniciatívy.
- predstavenie komunity projektu RESTART – asociovaných partnerov a podporovateľov projektu, ktorých služby môžu byť rovnako zaujímavé pre užívateľov
- slovník odborných pojmov a odpovede na často kladené otázky
- lokálne analýzy podnikateľského prostredia a inovatívny podnikateľský model vytvorený v rámci výstupov projektu RESTART
- stanovisko projektu RESTART a usmernenia pre používanie vytvorených tréningov
- funkciu „digitálny kouč“, ktorá poskytuje príležitosť individuálnej konzultácie
- novinky z implementácie projektu
- a spomínané vzdelávacie moduly so všetkými ich prílohami a podrobnosťami.

Na online platforme si majú možnosť užívatelia vybrať z modulov aj na základe ich popisu:

2.1. Kybernetická bezpečnosť v (home) office

Väčšina európskych MMSP vnímajú kybernetickú bezpečnosť ako kľúčový problém podnikania. V postpandemickom kontexte, však nie všetky spoločnosti implementovali nové bezpečnostné opatrenia v boji proti rizikám vznikajúcim pri práci na diaľku v dôsledku nedostatočného povedomia a nedostatku zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti. Tento modul umožní zamestnancom a podnikateľom v MMSP zlepšiť svoje zručnosti a znalosti v oblasti kybernetickej bezpečnosti, aby zvýšili ich digitálne zručnosti a kybernetickú odolnosť.

2.2. Servitizácia - premena produktov na služby

Servitizácia je inovačný proces v podnikaní, ktorý spočíva v transformácii podnikania založeného na produktoch na podnikanie založené na službách prostredníctvom vývoja systému „produkt – služba“, čo umožňuje podnikateľom lepšie prispôbiť svoje riešenie potrebám zákazníka a zlepšiť svoje podnikanie. V tomto module sa dozviete, ako zlepšiť podnikanie pomocou zavádzania servitizácie. Zoznámite sa s metodikou inovácie služieb projektu Things+, ktorá je špeciálne prispôbená na pomoc mikropodnikom, malým a stredným podnikom založeným na produktoch pri navrhovaní a zavádzaní inovatívnych služieb.

2.3. Inovácie a využívanie príležitostí pre MMSP

Tento tréningový modul je rozdelený do troch častí, ktoré vám pomôžu pochopiť základy inovácií, kreativity a kritického myslenia a ako tieto koncepty uplatniť vo vašom podnikaní. V celku 1 sa dozviete, čo je to inovácia, a lepšie pochopíte kľúčové pojmy. Celok 2 sa zameria na význam kreativity a kritického myslenia vrátane prehľadu týchto pojmov a praktických spôsobov ich implementácie vo vašej organizácii. Nakoniec, celok 3 poskytuje odporúčania, ako využiť sociálne a zelené inovácie a ako získať výhody použitím kreativity a kritického myslenia vo vašom podniku.

2.4. Emocionálna inteligencia a well-being v biznis kontexte

Tento tréningový modul sa zaoberá konceptami emocionálnej inteligencie a pohody, pričom skúma ich definície, kľúčové zložky a vzťah medzi nimi. Celok 2 sa zameriava na rozvoj zručností v oblasti emocionálnej inteligencie pre podnikateľov, zatiaľ čo celok 3 skúma spôsoby zvyšovania pohody v kontexte podnikania a poskytuje odporúčania pre podnikateľov. Cieľom je pochopiť význam emocionálnej inteligencie aj pohody pre osobný a profesionálny úspech.

2.5. Udržateľné, sociálne a zelené podnikanie

Udržateľnosť v podnikaní hovorí o takých podnikateľských činnostiach, ktoré nevytvárajú negatívny vplyv na životné prostredie, komunitu alebo spoločnosť, čím odráža vzájomný prienik jej troch zložiek (podnikania, životného prostredia a spoločnosti). Príkladom sociálnej udržateľnosti sú sociálne podniky, ktoré môžu pôsobiť v akejkoľvek oblasti a generovať zisk ako každé iné podnikanie. Ich zisk je však reinvestovaný a plní konkrétne sociálne poslanie, ktoré má pozitívny vplyv na komunitu. V oblasti aktívnej ochrany životného prostredia a minimalizácie negatívnych vplyvov na prírodu hovoríme o zelenom podnikaní, ktoré predstavuje významnú obchodnú príležitosť z hľadiska dekarbonizácia sveta do roku 2050.

2.6. Digitalizácia a online vzdelávanie

V tomto module sa dozviete, čo je digitalizácia, ako mení podnikateľské príležitosti, aké sú jej hnacie sily, prínosy a operačné dôsledky pre MMSP. Samostatná časť sa zameriava na digitálne komunikačné kanály, ktoré možno zaviesť v rámci internej a externej komunikácie. Nástroje na spoluprácu, riadenie projektov, ukladanie a zdieľanie dokumentov, ktoré sú následne predstavené, vám nepochybne pomôžu zvýšiť efektivitu práce. Druhý celok tohto modulu je zameraný na online vzdelávanie, kde sa zoznámite s najrozšírenejšími online vzdelávacími platformami a získate tipy na konkrétne vzdelávacie kurzy, ktoré súvisia so vzdelávacím obsahom projektu RESTART.

2.7. Podnikateľské modely pre MMSP v post-COVID ére

Tento tréningový modul opisuje, čo znamená podnikateľský model, vysvetľuje podstatu tradičných podnikateľských modelov, podnikateľských modelov 21. storočia a poskytuje nástroj na vytvorenie vlastného podnikateľského modelu.

2.8. Prvky a charakteristiky vzdelávacích tréningov na platforme

Vzdelávacie moduly sú k dispozícii na samoštúdium a každý modul je postavený samostatne bez vzájomného nadväzovania modulov (v prípade prelínania tém sú v moduloch uvedené odkazy na moduly s ďalšími informáciami). Toto pomáha jednotlivým účastníkom navrhnuť si vlastnú cestu

vzdelávania, pričom sa zohľadňujú ich osobné záujmy, nosné ciele a úrovne rozvoja. Pre účasť na odbornej príprave nie je povinné absolvovať každý modul.

Naši odporúčaním je používať vzdelávacie materiály aj vo formálnom vzdelávaní pod vedením lektora, ktorý vie okrem priblíženia obsahu reagovať na konkrétne potreby a otázky cieľovej skupiny. Každý modul obsahuje test na vyhodnotenie získaných poznatkov. Po úspešnom zvládnutí testu má užívateľ možnosť stiahnuť si certifikát o absolvovaní konkrétneho modulu. Každý modul ma tiež formulár spätnej väzby, ktorým môžu používatelia zdieľať svoju spätnú väzbu.

Vzdelávacie materiály sú k dispozícii v rôznych formátoch:

- Úvodom do každého modulu je krátke video, ktoré poskytuje krátky prehľad o obsahu modulu.
- Vzdelávacie materiály sú k dispozícii online, ale aj na stiahnutie vo formáte ppt a doc.
- Každý modul je doplnený prípadovými štúdiami a odkazmi na doplňujúce materiály na podporu lepšieho pochopenia kľúčových myšlienok a ich uplatnenia v každodennom živote.
- Užívatelia majú možnosť individuálnych konzultácií cez funkciu „Digitálneho kouča“ dostupnú v pravom dolnom rohu platformy po kliknutí na ikonku četu.
- Súčasťou modulov sú hodnotiace testy, po ktorých úspešnom vyhodnotení si môžu užívatelia stiahnuť certifikát o absolvovaní konkrétneho tréningového modulu RESTART.

3. Usmernenia pre využívanie vzdelávacích materiálov RESTART a organizáciu tréningov - získané skúsenosti

3.1. Dosah cieľovej skupiny

Cieľové skupiny, ako sú poskytovatelia odborného vzdelávania a prípravy, tvorcovia politik v oblasti MMSP, aktéri podnikateľského ekosystému, podnikatelia, budúci podnikatelia, potenciálni zamestnanci, zohrávajú v iniciatívach odbornej prípravy v oblasti MMSP rozhodujúcu úlohu.

Ich odborné znalosti a prehľad o trendoch v odvetví, politickom prostredí a vzdelávacích metodikách zabezpečujú relevantnosť a praktickosť obsahu odbornej prípravy. Pri každom vzdelávacom programe je kľúčový zber spätnej väzby a jej zapracovanie, ktorým zvyšujeme kvalitu programov odbornej prípravy a jej prispôbenie reálnym potrebám cieľovej skupiny.

Podnikatelia a rôzni aktéri podnikateľského ekosystému, ako sú inkubátory a akcelerátory, prinášajú neoceniteľné praktické znalosti a inovatívne perspektívy. Ich zapojenie zabezpečuje, že programy odbornej prípravy vychádzajú z podnikateľskej reality a odrážajú dynamiku a rozmanitosť, ktoré sú vlastné podnikateľskému ekosystému. Pre budúcich a súčasných podnikateľov je prístup k prispôbeným, relevantným zdrojom odbornej prípravy kľúčový. Umožňuje im získať potrebné zručnosti a vedomosti na orientáciu v zložitom, neustále sa vyvíjajúcom podnikateľskom prostredí, podporujúc inovácie, odolnosť a udržateľný rast.

V rámci odbornej prípravy v oblasti MMSP považujeme za dôležitú inklúziu znevýhodnených skupín a zapájanie účastníkov z oblasti s menším množstvom príležitostí. Určité skupiny podnikateľov môžu byť marginalizované z dôvodu sociálno-ekonomických, rasových, rodových alebo iných systémových prekážok. Vytváranie inkluzívneho vzdelávacieho prostredia a poskytovanie prispôbenej podpory zabezpečuje spravodlivý prístup k vzdelávacím príležitostiam, čo týmto účastníkom umožňuje prekonať prekážky a plne sa zapojiť do podnikateľského úsilia. Riešenie jedinečných potrieb a výziev, ktorým čelia znevýhodnené skupiny, nielenže podporuje rozmanitosť a rovnosť v rámci

podnikateľského ekosystému, ale tiež uvoľňuje nevyužitý potenciál, čím prispieva k celkovému rozvoju a odolnosti sektora MMSP.

Preto mnohostranný prístup k odbornej príprave v oblasti MMSP, ktorý zahŕňa rôzne cieľové skupiny a zohľadňuje poznatky a potreby každej z nich, slúži na obohatenie vzdelávacieho prostredia, zvýšenie relevantnosti a vplyvu programov odbornej prípravy a podporu inkluzívnejšieho, spravodlivejšieho a dynamickejšieho podnikateľského ekosystému.

3.2. Formy odbornej prípravy

Pri určovaní najefektívnejšieho spôsobu poskytovania tréningov - prezenčné, hybridné alebo plne digitálne - je potrebné zvážiť niekoľko faktorov. Rozhodnutie do veľkej miery závisí od demografických údajov účastníkov, dostupných zdrojov a obsahu tréningov. Hybridný prístup, ktorý kombinuje osobnú interakciu s digitálnym vzdelávaním, sa javí ako vyvážené riešenie, ktoré umožňuje osobnú interakciu aj flexibilitu pri vzdelávaní. Plne digitálne platformy však ponúkajú väčšiu dostupnosť, najmä v súčasnom kontexte globálnych pandémieí a logistických obmedzení. Prezenčná forma tréningu zase prináša možnosť silnejšieho zážitku, osobnej výmeny skúseností, budovania kontaktov a vzťahov s ďalšími účastníkmi. Ďalšie zvýšenie efektu tréningu môže priniesť zapojenie mentorov a vzájomné učenia sa.

3.3. Veľkosť skupiny

Veľkosť skupiny zohráva kľúčovú úlohu pri poskytovaní odbornej prípravy. Menšie skupiny uľahčujú osobnejšie interakcie a prispôbenú podporu, čím vytvárajú priaznivé prostredie na učenie. Väčšie skupiny sú síce ekonomicky efektívne, ale neumožňujú individuálny prístup a môžu brániť aktívnej účasti tichších účastníkov. Optimálna je stredná cesta, kde môžu koexistovať skupinové interakcie a personalizovaný tréning.

3.4. Rozmanitosť a inklúzia

Rozmanitosť a inklúzia sú základom pre vytvorenie obohacujúceho vzdelávacieho prostredia. Vzdelávacie programy by mali byť navrhnuté s univerzálnym prístupom a zohľadňovať pohlavie, vek, profesijné profily a ďalšie demografické faktory. Heterogénna skupina podporuje bohatšie vzdelávacie prostredie a umožňuje výmenu rôznych pohľadov a skúseností. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby bola odborná príprava prístupná a inkluzívna, aby vyhovovala rôznym potrebám a preferenciám účastníkov a aby sa odstránili všetky prekážky účasti.

Dôležité je poznamenať, že tréningové materiály boli v rámci projektu RESTART validované na veľmi rôznorodom súbore účastníkov pochádzajúcich z veľkomiest a medzinárodných oblastí, ako aj z malých miest v menej rozvinutých regiónoch, všetkých vekových kategórií a z rôznych prostredí. Validácia tréningových materiálov úspešne zapojila aj zraniteľné skupiny, ako napríklad účastníkov z Ukrajiny, preto neváhajte zapojiť do tréningov rôznorodé komunity.

3.5. Zohľadnenie dopadov na životné prostredie

Odporúčame pri organizácii tréningov postupovať podľa princípov šetrných k životnému prostrediu. Digitálne a hybridné formáty vzdelávania sú v súlade s týmto cieľom, pretože znižujú potrebu fyzických zdrojov a cestovania, čím minimalizujú uhlíkovú stopu. Rovnako tak odporúčame vzdelávacie materiály poskytovať v online podobe bez tlačenej verzie.

3.6. Doplňkové materiály

Používanie doplnkových vzdelávacích materiálov a ďalších poznámok lektorov má zásadný význam pre posilnenie výsledkov vzdelávania. Slúžia ako referenčný materiál, ku ktorému sa účastníci môžu po skončení školenia vrátiť a upevniť si svoje porozumenie. Odporúčame digitálne podklady a materiály, ktoré ponúkajú dostupnosť a pohodlie a zároveň sú v súlade s úsilím o ochranu životného prostredia.

3.7. Overovanie výsledkov vzdelávania

Overovanie výsledkov vzdelávania je nevyhnutné na zabezpečenie účinnosti programu odbornej prípravy. Pravidelné hodnotenia a spätná väzba by mali byť začlenené do procesu vzdelávania s cieľom zistiť úroveň porozumenia účastníkov a zdokonaľiť učebný program na základe vyvíjajúcich sa potrieb a preferencií účastníkov. Konštruktívna spätná väzba a reflexívne postupy sú nápomocné pri zabezpečovaní neustáleho zlepšovania a relevantnosti materiálov odbornej prípravy.

3.8. Prispôsobenie špecifickým potrebám

Pri uplatňovaní týchto usmernení je nevyhnutné prispôbiť ich konkrétnym okolnostiam a potrebám účastníkov. Rôznorodosť profesijných rolí, odvetví, úrovni seniority a iných demografických faktorov si vyžaduje flexibilný a prispôsobivý prístup k poskytovaniu odbornej prípravy. Napríklad manažéri môžu uprednostňovať strategické prehľady a prípadové štúdie, zatiaľ čo administratívni pracovníci môžu mať väčší prospech z praktických cvičení a príkladov praxe.

3.9. Záver

Poskytovanie odbornej prípravy pre MMSP si vyžaduje dôkladný, flexibilný a inkluzívny prístup. Optimálne prostredie pre odbornú prípravu v oblasti MMSP predstavuje hybridná forma odbornej prípravy, stredne veľké skupiny, rozmanitosť demografických charakteristík účastníkov, ekologicky zodpovedné poskytovanie tréningov, online dostupné učebné materiály a overené výsledky vzdelávania. Uplatňovanie týchto usmernení však musí byť diferencované a musí zohľadňovať jedinečný kontext, potreby a preferencie účastníkov, čím sa zabezpečí, že odborná príprava bude nielen informatívna a pútavá, ale aj inkluzívna, relevantná a účinná.